

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah.
Velja za vse leto \$6.00
Za pol leta 3.50
Za New York celo leto 7.00
Za inozemstvo celo leto 7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The Largest Slovenian Daily
in the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 162. — ŠTEV. 162.

NEW YORK, MONDAY, JULY 12, 1920. — PONDELJEK, 12. JULIJA, 1920.

VOLUME XXVIII. — LETNIK XXVIII.

RAZMERE V NEMČIJI SO JAKO KRITIČNE

PREJŠNJI UREDNIK LONDONSKEGA "DAILY NEWS" PRAVI, DA JE NEMČIJA OSEJOJENA NA PET LET TRAJAJOČE KRO- NIČNO STRADANJE. — ŽIVLJENJSKI PROBLEM PREDSTAV- LJA URO, KI NADKRILJUJE VSE DRUGO.

Poroča A. G. Gardiner.

Berlin, Nemčija, 11. julija. — Pri potovanju skozi Nemčijo ni nobenega fakta, ki bi napravil na Angleža in v še večji meri na Amerikance, večji utis kot popolno pomanjkanje avtomobilov. V Ameriki so avtomobili in motorni vozovi tako pogosti kot borovnice v gozdu. Ne predstavljajo nikakega luksusa, temveč prav navadno življenjsko potrebo. V neki tvornici v Connecticutu so mi rekli v pretekli jeseni, da pride najmanj polovica izmed petsto uradnikov na delo s svojimi lastnimi avtomobili in v Kansasu, kjer je prosperiteta najbolj splošno razširjena, je posest avtomobila tako enostavno dejstvo kot posest klavirja.

Te stopnje prosperitete v Angliji še nismo dosegli. Avtomobil je še vedno predmet luksusa, katerega si morejo privoščiti le dobrostoječi. Kljub temu pa je najti vse polno avtomobilov. V Nemčiji pa so avtomobili ne potrebna in tudi ne luksuz, temveč nemogočnost.

Tekom potovanja, ki sem ga vprizoril iz Greifswald v Berlin, pri čemur sem se vozil skozi Stettin, nisem srečal niti enega avtomobila. Potovanje se je stezalo na razdaljo nekako 160 milj ter šlo tudi skozi mesto Stettin, ki šteje nekako četrtilijonsko prebivalstvo. Ne le, da nismo srečali nobenega avtomobila, temveč očitna senzacija, kaj, katero je naš avtomobil vzbujal, je kazala, kako redki so avtomobili.

V Angliji se je konj že davno privadil avtomobila kot spremljevalca na cesti in vsled tega se konji avtomobila prav tako malo boje kot otročje vozička. Na tem potovanju skozi Pomeransko in Brandenburg pa se je lotila panika celega konjskega prebivalstva. Celo okoli in leni kmečki konji so se plašili ob pogledu na avtomobil in če se je človek ozrl nazaj, je videl marsikateri dvignjeni bič, ne v pozdrav temveč v znamenje sovraštva in jeze. Kadarkoli je voznik pravočasno zapazil naše bližanje, je skočil z voza ter stal pri glavah konj, dokler nismo prišli mimo.

Senzacija pa ni bila omejena na konje in njih voznike. Tudi vaški otroci so bili prestrašeni vsprčo neobičajnega prizora. Večšini so bili sovražni ter vpili "Schieber, Schieber", ko smo pridrveli mimo. Beseda Schieber se je pojavila tekom vojne ter pomenja to kot angleški profitor. Očitno so ljudje dojemali, da je profitor edini, ki se more v sedanjih časih voziti po Nemčiji z avtomobilom. Če je to preiskušnja, potem morajo biti po izkušnjah tega potovanja profitorji zelo redki ptici v Nemčiji.

Resnica pa je, da se danes v Nemčiji ne morejo voziti z avtomobilom ter se v resnici nikdar ne vozi. Jaz sam sem se vozil vsled prijaznosti angleške vojaške misije v Berlinu, ki je vprizorila samostojno preiskavo glede socialnih in življenjskih razmer v Nemčiji.

Le malo taksikebov je v središču Berlina in par ducatov v takih mestih kot sta Lipsko in Hamburg. Privatnih avtomobilov pa ni videti na cesti nikjer. Najkrajša vožnja s taksikebom stane 800-krat več kot je stalo pred vojno.

Pojasnilo tega dejstva je po vsej enostavnosti. Tukaj primanjkuje sicer vsega, a v tem splošnem pomanjkanju je naravnost presenetljivo pomanjkanje gumi- je in petroleja. Žena nekega diplomata, ki je bil nekoč dobro znan v Angliji, mi je povedala, da je postala vožnja z avtomobili nemogoča raditega, ker stane par nekih obrobov iz gumijs 24,000 mark.

— To si človek lahko enkrat dovoli, — je rekla, — a večkrat nikakor ne.

Neka druga oseba v družbi je dostavila, da stane liber bencina sedaj toliko kot je stala pred vojno steklenica šampanjca.

Ne bo lahko biti bogat v starem smislu besede v Nemčiji skozi številna leta, kajti razven velikanskega povečanja stroškov za vsakdanje potrebe, so postali stroški luksurijske naravnosti nedosežni in sicer namenoma.

Padanje vrednosti marke je bilo v veliki meri pripisovati veliki povečanju luksurijskih predmetov, ki je preplavila Nemčijo ob koncu vojne. Ti predmeti so prihajali v deželo skozi takozvana "zapadna vrata" to je skozi zasedeno ozemlje, kjer niso mogle carske oblasti izvržati nobene prave kontrole.

Velikanske množine inozemskih cigaret, parfumov, mila, dragih vin in tako dalje so sledile pohodu okupacijskih čet. Kakorhitro so bili ti predmeti v Nemčiji, so prenehali biti pod kontrolo. Preplavili so deželo in "Schieberji" in drugi, ki so si mogli dovoliti kaj takega, so jih pokupili, brez ozira na potrebe narodne ekonomije ter za usodopolne posledice, ki so obstajale v zmanjšanju vrednosti nemškega denarja.

Kljub temu pa je akoro nemo-

Leonid Krasin (oni z brado), trgovski zastopnik boljševiške Rusije v Londonu.

Nemška gospodinja pa se nahaja v povsem drugačnem položaju. Ona nima na razpolago angleškega, ameriškega ali švicarskega denarja. Ona ima v svoji denarnici le nemške marke.

Hišne potrebe se prav tako drage kot živila in neka nemška gospodinja v Berlinu je rekla:

— Nikdo ne kupuje takih stvari z izjemo Židov in Shieberjev. Par čevljev stane 240 mark in no- vi podplati 60 mark.

Zavijanje mleka je prepovedano za zdrave odrasle in le zelo bogati si morejo dovoliti kondenzirano mleko. Bogatini so tudi edini, ki profitirajo ob takozvanega zakotnega ali tihotapskega trgovanja. (Schleichhander.) Najbolj pošteti mesar postane pozoren, če stopi v njegovo prodajalno bogat človek s smehom, ki je zelo pomemben.

Profitirstvo se vrši v obsegu kot je komaj mogoče pojmiti v Angliji. Lahko je je uganjati posel profitirja, ko so vse zaloge notranjega izvora. Angleški konzul v Stettinu, ki leži sredi največjega žito proizvajajočega okraja Nemčije, mi je izjavil, da je pripisovati obubožanje mesta izključno le profitirjem, ki so prišli ter pokupili vse, kar jim je prišlo v roke v namenu, da odvedejo blago v Berlin. Te področne transakcije so izvanredno komplicirane in natančne.

Malega profitirja boste našli vsespovod. Natakariji, vozniki, postrežki in vsi drugi, ki pridejo v stik z tujeom, so profitirji v malem obsegu. Ničesar ni mogoče dobiti brez napitnine, ki je v nemškem denarju velika.

Nobene sobe ne morete dobiti v hotelu, ne da bi podkupili uradnika, glavnega porterja in hišnico. Profitirstvo se steza celo na gledališča in v gotovih slučajih pred- najajo vstopnice trikrat roko, pred- no pridejo v roke onega, ki ima konečno pravico do sedeža. Ljudje, ki bi se v prejšnjih časih zgražali, če bi jim človek ponudil podkupnino, smatrajo sedaj to za ne- kaj povsem naravnega, ker ne mo- rejo živeti brez tega.

STRELA UBILA OSEM OSEB.

New Orleans, La., 9. julija. — Danes je udarila strela v neki stolp, poleg katerega so kopali de- lavci jarek. Osem oseb je bilo na mestu mrtvih.

KONFERENCA V SPA. NEMŠKE ZAHTEVE

Svoto, katero bo morala plačati Nemčija, se bo določilo. — Važne koncesije za Nemčijo.

Spa, Belgija, 10. julija. — Nemci so predložili večer zvečer za- vezniškimi ministrskimi predsedni- kom obris svojih načrtov, tikajo- čih se reparacijskih pogojev mi- rovnih pogodb kot je bila skle- njena v Versailles. Posameznosti so prihranili za naslednje sejo. To je prišlo koncem dneva, kojeja razprave so bile posvečene vpra- šanju dobave premoga iz Nemčije za Francijo, tekom katerega si je pridobila Nemčija zopet važne koncesije. Francoski ministrski predsednik Millerand je izjavil, da nameravajo zavezniški lojalno in liberalno postopati z Nemčijo in da ni v njih misli, da bi jo kaznovali.

Slovesen trenutek je, ko je mogoče reči take besede kot so pršle iz ust M. Milleranda, — je rekel dr. Walter Simons, nemški minister za zunanje zadeve, v od- govor na izjavo Milleranda.

Nemški predlog z ozirom na re- paracijske točke določa nasled- nje:

1. — Določiti je treba letne svote, katere mora plačati Nemčija.

2. — Določiti je treba skupno vojno odškodnino, katero mora plačati Nemčija.

3. Treba je uveljaviti dogovor, potem katerega bi se mogli nem- ški upniki sovedeležiti vsakega iz- boljšanja nemških razmer.

Soglasno z nemškim načrtom naj bi Nemčija ne plačevala v go- tovnini tekom prvih par let, tem- več le v blagu, — premogu in ma- terijalu, katerega potrebujejo o- zemlja, opustošena od Nemčije.

Danes prevladuje v konferenčnih krogih naziranje, da bo konferen- ca določila minimalno letno od- škodnino ter prepustila posebni komisiji določanje skupne odšod- ninske svote.

Konferenca bo najbrž razprav- ljala o mednarodnem posojilu, predno se bo razstala.

Na konferenci v soboto je bilo nenadno opaziti veliko izpreme- bo. Prvi krat je bilo namreč opa- ziti resničnega duha sodelovanja in sprave.

Konferenca v Spa dokazuje, da hočejo zavezniški mir, ne pa spore, — je rekel francoski mi- nistrski predsednik Millerand Nem- cem. — Zavezniški so prepričani, da so Nemci koristni in potreben član evropske družine narodov in da so trdni v sklepu, da pripomo- rejo k konečni restavraciji Nem- čije, če bo slednja zadostila vsem svojim obveznostim.

Nemci so povedali zaveznikom, da je težko določiti skupno svoto vojne odškodnine in sicer radite- ga, ker ni še znan obseg Nemčije in to radi ozemelj, kojih pripad- nost ni še določena, kot naprimer pripadnost Šlezije in drugih ple- bisitnih ozemelj.

Prvikrat so se Nemci danes vr- nili v svojo stanovanj v dobri vo- lji in to je predstavljalo oster kon- trast napram atmosferi, ki je pre- vladovala na konferenci tekom prvih dni.

Med nemškimi delegati prevla- duje naziranje, da bi rajše preki- nili posvetovanja kot privolili v zahteve zaveznikov, tikajoče se premoga brez pogajanj.

NANSEN V MOSKVI.

Moskva, Rusija, 9. julija. — Sem je dospel glavni raziskovalec dr. Fridhof Nansen in se začel ta- koj pogajati z rusko vlado glede povratka onih Amerikancev, ki so zadržani v Rusiji. Kljub temu, da je poverjenik Lige narodov, po- stopajo enim kot s privatnim dr- žavljanom.

UPLIV BOLJŠEVIŠKIH ZMAG NA SOVJETNO RUSIJO

BOLJŠEVIKI SI BODO PRIDOBILI MIR POTOM ZMAG NAD POLJAKI. — NAFREDEOVANJE BOLJŠEVIKOV JE VZNEMI- RILO ZAVEZNIKE, KI SO SEDAJ ZA POGAJANJA. — ZAVEZ- NIKI NE BODO POLJAKOM DIREKTNO POMAGALI.

Spa, Belgija, 10. julija. — Ameriška akcija, ki se tiče obnovlje- nja trgovinskih odnošajev s sovjetsko Rusijo obenem s stalnim na- predovanjem boljševikov na poljski fronti, je imela za posledico, da so stopili zavezniški ministrski predstniki skupaj v upanju, da najdejo neposredno sredstva, s pomočjo katerih bi bilo mogoče od- vrtni nevarnost, bi bila po njih mnenju večja kot pa je bilo prusa- stvo.

Konferenca, tikajoča se rusko-poljskega položaja, se je vršila danes zjutraj tukaj in glavni predmet pogovora je bil sprejem an- gleških pogojev, katere se je stavilo Grigoriju Čičerinu, boljševi- škemu ministru za zunanje zadeve. Ta predlog je bil soglasno sprejet.

Poročevalci listov so bili informirani iz visokega angleškega vira, da so zavezniški, vključno Francija, pripravljene sprejeti ta na- črt, kar bi imelo za posledico, da so vsi zavezniški pripravljeni poga- jati se s sovjetsko vlado na temelju angleških pogojev.

Nobenega dvoma ni, da je akcija Washingtona presenetila za- veznike, a Angleži so hitro porabili to akcijo, da ojačijo svoje sta- lišče. Ministrski predsednik Lloyd George je izjavil, da bi bila Fran- cija popolnoma izolirana v svojem odporu proti otvorjenju trgo- vinskih odnošajev s sovjetsko Rusijo in to prav posebno raditega, ker sta dali Italija in Belgija že izraza svoji pripravljenosti, da slede angleškemu vodstvu v tem pogledu.

Gotova stvar je, da ne bodo zavezniški direktno pomagali Pol- jakom v njih boju proti boljševikom. Angleži se stalno upirajo po- slati armade na pomoč Poljski, dočim so roke Francije vezane vsled dogovorov, ki so bili podpisani v Moskvi, ko so bili oproščeni fran- coski jetniki v Rusiji.

Ti dogovori so določali, da ne sme Francija nuditi nobene pomo- či katerikoli državi, ki je v vojni s sovjesno Rusijo in da Francija tu- di ne sme pošiljati municije taki državi. Vsled tega ne more Fran- cija pomagati Poljakom.

London, Anglija, 10. julija. — Leonid Krasin, ruski boljševiški trgovinski minister, ki je pred kratkim odpotoval iz Londona v Mo- skvo, potem, ko se je posvetoval z Lloyd Georgeom ter zastopniki ostlih zaveznikov glede zopetnega otvorjenja trgovinskih odnošajev med sovjetno Rusijo in zavezniški, se bo neposredno vrnil v Anglijo.

Tako pravi brezlično brzjavno poročilo, ki je dospelo iz Mokve. V tem poročilu je nadalje rečeno, da je ruska sovjetna vlada sprejela pogoje angleške vlade, katere naj bi se uveljavilo predno bi zavezniški pričeli s trgovskimi odnošaji z Rusijo.

Ti pogoji so nabili naslednji:

Vsaka izmed prizadetih vlad se obveže, da ne bo vprizorila so- vražne akcije ali oficijelne propagande proti napravam in družab- nemu redu nasprotno države.

Prav posebno pa naj se sovjetna vlada obveže, da ne bo poma- gala azijskim narodom v njih boju proti Angliji.

Angleškim podanikom v Rusiji in ruskim državljanom v Angliji naj se dovoli povratek v njihovo domovino.

Sovjetska vlada naj prizna princip, da so individualni angleški podaniki upravičeni zahtevati povračilo izgub, ki so jih trpeli v Ru- siji ter povračilo za osebne službe, katere so vršili.

Anglija pristane v to, da se prične s trgovskimi odnošaji s so- vjetsko državo na temelju medsebojnega enakega prava, vendar pa si pridružuje pravico, da nasprotuje imenovanju kateregakoli ofici- jelnega agenta sovjetne vlade.

BANDITI SO UBILI DVA AME- RIKANCA.

Varišava, Poljska, 10. junija. — V nekem poročilu iz Lvova se gla- si, da so v bližini Kamenec-Podol- ska banditi ubili profesora Izraela Friedlanderja in dr. Cantorja, rablja iz New Yorka, ko sta de- lila med narod sklad, katerega je nobral za bedne Poljake in Žide v onem okraju neki newyorški odbor.

BRZI PARNIK "REGINA"

(Lloyd Sabauda proga)

odpluje v Genovo dne 17. julija. Cena do Trsta viševši vojni davek \$83.50, do Ljubljane viševši vojni davek \$95.50.

Kdor želi s tem parnikom udob- no in brzo potovati, naj nam takoj piše za tozadevno pojasnilo.

Tvrška Frank Sakser

Premislite dobro, komu boste vročili denar za poslati v stari kraj ali pa za vožnje listke.

Sedaj živimo v času negotovosti in zlorabe, vsak skuša postati hitro bogat, ne glede na svojega bližnjega. Razni agentje in zakot- ni bankirji rastejo povsod, kakor gobe po dežju.

V teh časih se stavijo v denarnem prometu nepričakovane za- preke starim izkušnim in premožnim tvežkam; kako bo pa malim neizkušenim začetnikom mogoče izpolniti svoje neutemeljene obljube, je veliko vprašanje.

Naše denarne pošiljave se zadnji čas po novi zvezi in na novi način primerno sedanjim razmeram v Evropi dovolj hitro in zane- ljivo izplačujejo.

Včeraj smo računali za pošiljave jugoslovanskih kron po sle- dečih cenah:

300 kron	\$4.95	1,000 kron	\$16.00
400 kron	\$6.60	5,000 kron	\$80.00
500 kron	\$8.25	10,000 kron	\$158.00

Vrednost denarju sedaj ni stalna, menja se večkrat nepriča- kovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vna- prej. Mi računamo po ceni istega dne, ko nam poslani denar dospje v roke.

Denar nam je poslati najbolj po Domestic Money Order, ali pa New York Bank Draft.

Tvrška Frank Sakser,
82 Cortlandt St., New York, N. Y.,
Vstanovljena leta 1899.

Da Bog da hajirli!

Po Simi Sokoloviću Sarajliji.

Kdor sluša in spoštuje svojega roditelja in učitelja, ta bo naj-srečnejši in dobi od Boga nagrado po letem primeru:

V Sarajevu je živel neki zanatlija (rokodelac) po imenu Hadži Abdija. Vse njegovo posvetstvo je bila borna lesena bajta, v kateri je stanoval s svojo ženo Umijo in enim sinom Osmanom; kajti vsa druga deca mu je že preje pomrla. Zraven hišice je imel tudi mal šljivik, na katerem je bil posadil nekoliko luka (čebule) in kumar, pa tudi raznobojnih cvetlic, kajti bil je kakor vobče Turki ljubitelj milovonjajočih cvetk. Žena mu je vladala v hiši ter redila eno, kravice, katera jima je dajala mleka za domačo potrebo, nekoliko pa ga je tudi vsaak dan nosila v mesto zastopniku neke tuje države. Hadži Abdija pa je vsak dan rano vstajal ter hitel na čaršijo, odprl svoj dućan in pridno delal ter krpal stare čizme in papuče; bil je namreč čizmar. Kedar pa se je razlegel glas mujezinov (cerkovnikov) raz munar (stolp), klanjal se je tudi on po božno. Zvečer pa, kedar mu je glas istega mujezina naznanjal, da je solnce zašlo, ostavil je delo, zaprl leseno kolibo ter se počasi popel iz mesta na Bistrik, kateri del sarajevskega mesta se razprostira po obronku strmega Trebevića. Njegova bajtica je bila skromna ena najbolj visoko ležečih, in stari mož se je moral večkrat odpočinuti, posebno pa pozimi, kedar se je voda tekoča s Trebevića razlila po gladkih kamenih tlaka ter ponoči zmrznila. Po sirošastih večerji pa se je poletu podajal na vrt, legal v senco košatih sliv ter pušil iz dolgega čibuka motril krasni razgled, ki se je odpiral pred njegovimi očmi. Popolnoma pa je pozabljaj vseh težav in bradkosti življenja, kedar se je zabaval s svojim edincem Osmanom, katerega je čuval kakor zeno zeno svojega očesa in ga nad vse ljubil.

Ko je Osman za šolo odrastel, odvedel ga je v mekteb (osnovno šolo) ter predal hodži (učitelju) Ahmedu Spahijću na nauk s tem opominom: "Sinko moj, predajem te hodži, da se naučiš svetih in koristnih nauk. Dobro ga poslušaj in dobro si zapomni, kar bo govoril in učil. Vsak večer pa mi moraš pripovedati, kar ti je hodža v zadatek odredil." Nato se oče hodži pokloni ter odide domov.

Osman sede v klop ter pazljivo poslušala učitelja, ki je ostalo dečo poučeval. Zanj se ni kar nič zmešnil, temveč je poklepal po dva ali tri, jima nekaj razkladal, kar sta potem sama zopet drugi dvojici ali trojici morala tolmačiti, ona deca pa, kateri se ni ljubilo učiti, je zbijala šale z ubogim Osmanom, ki je mirno sedel kakor lipov bog, dokler je ostala deca skakala po klepeh, ruvala se med seboj in glasno govorila, tako da so učitelja v njegovem poslu motili. Kdajpakdaj so se ubogemu Osmanu glasno rogali ter ga ukali za perčin (šop las na tilniku), kar je vse voljno prenašal. Naposled je bil nauk končan, in hodža razpusti dečo ter se napoti domov.

Osman se spomni, kaj mu je oče naročil, ko ga je predal hodži, namreč, da mu mora vsak večer, kedar se vrne iz šole, pripovedovati, kaj je od hodže čul, česa se je naučil in kak zadatek mu je odredil. Bil je v veliki nepriliki, kajti hodža ni bil z njim niti besedice izgovoril. Ko vsa deca odide, ojači se in stopi pred učitelja, rekoč: "Dragi hodža, kedar pridem domov, moram po zapovedi svojega očeta povedati, kaj sem od tebe čul in se naučil, s ti mi ničesa zadal nisi; kaj hočem tedaj očetu reči ter odgovoriti?"

Hodža se mu nasmeje, potrka mu na rame in reče: "Sinko moj, ldi danes domov, večerjaj, legni in rahat (mirno) spavaj; kar pa te noči v snu vidiš in sanjaš, tega jutri nikomur ne pravi, ako ne reče takoj: Da Bog da hajirli (srečo)."

Osman odide domov. Ko stopi pred očeta, vpraša ga ta, kaj je čul in česa se je naučil od hodže, pa kakov zadatek mu je odredil. Deč mu točno pove, kaj mu je pripovedal hodža. Oče se je sicer čisto sdel ta zadatek ter je

znajal z glavo in rameni, a vendar si je mislil: hodža je učen mož, on velja da ve, kako se poučuje deca.

Po večerji legnejo spat. Ko je bilo pred zoro, probudi se deč Osman in strahu in drhtu. Ko ga mati ugleda, vpraša ga v skrbi: "Kaj ti je, sinko moj?"

A deč odgovori: "Ne vprašaj me, mati! Čuden sen sem sanjal", in si mane oči, da bi se prepričal, je-li res bil sen, ali je bila istina.

Mati reče nato: "Pripoveduj tedaj, kaj si v snu videl?"

Osman pa, dobro pametno hodže ukaj, ki mu je rekel, da ne sme nikomur povedati sna, ako mu takoj ne reče: da Bog da hajirli! (srečo), ji odgovori: "Ne morem ti praviti!"

Mati se začudi, da ji ne dá odgovora, ter sili vanj, naj pove, kar je sanjal. A ker mu ni rekla, da Bog da hajirli, branil se je Osman trdovratno, tako da se je mati, kateri je že presegala njegova neobgljivost, razljutila, zgrabila palico ter ga pošteno izmlatila in nabila.

Na njegov plač se probudi tudi njegov oče, skoči s postelje ter vpraša srdit ženo: "Zakaj plače Osman?"

Ona mu jame praviti, kako je Osman iz sna skočil radi čudnih sanj, a on da pod nobenim pogojem ni hotel povedati, kaj je videl v snu; zato ga je v jezi preplela in zatorej plače sedaj.

Nato mu reče oče: "Pojdj sem, sinko moj! Je-li res, kar mati pripoveduje?"

"Je!" odgovori Osman.

"Tedaj pripoveduj meni, kakov sen si imel!"

A ker je tudi oče pozabil prijaviti besede, da Bog da hajirli, dobil je isti odgovor kakor mati. Oče ga ostro pogleda, vpraša ga še večkrat mlo in osorno, a Osman mu noče odgovoriti. Sedaj zgrabi očeta huda jeza, Abdija popade krepelec ter nemilo udriha po sinu, ki se pod udarci, kakor toča padajočimi, vije in stopa, evili in plače, da so ljudje mimo hiše odoči postajali poslušaje, kaj se v tej hiši na vse jutro godi.

V tem je bilo že solnce izšlo, in oče ves srdit zapusti dom ter se poda v čaršijo, Osman pa ves objokan v mekteb k hodži, da tam nadaljuje svoje bradkosti.

Ko hodža ugleda sirošastega Osmana, kateremu so bile oči od mnogih solz otekle, vpraša ga: "Kaj ti je, Osmane, zakaj plačeš?"

Nato mu jame pripovedovati, kako sta ga mati in oče izmlatila, ker jima ni hotel povedati, kaj je sanjal.

Hodža se začudi ter vpraša: "Pa kaj si vendar sanjal? Pripovedaj meni!"

A tudi hodža je bil pozabil prijaviti besede: "da Bog da hajirli!", zato je tudi on dobil isti odgovor kakor mati in oče: "Ne morem ti povedati." Seveda tudi on se je strašno razsrdil. Zagrabil je Osmana ter mu s šibo, s katero je krotil nemirne dečke, odšel po hrbtu in kamor je priletelo, toliko udarcev, da se mu je desnica utrudila.

Komaj se izvije Osman iz rok ter beži iz mekteba na cesto. Omrznil je toliko na svoje roditelje, toliko na hodžo in sklenil je, da se ne povrne v šolo, pa tudi k svojim roditeljem ni hotel več iti domov. Ker je bil ves polomljen in pobit, korakal je počasi za mesto, kakor daleč je mogel, ter sedel na kamen ob razkrižju, koder potuje jejo trgovci. Sedel je mnogo časa. Premišljeval je svoje žalostno stanje in ni vedel, kaj bi počel. Od mnogih udarcev so ga boleli vsi udje, in tudi prazni želodec ga je začel nadlegovati. V svoji bridkosti si pokrije lice z obema rokama, komolec podpre na kolena in udari v gorki plač.

Slučajno prideta mimo dva trgovca, katera sta se vračala iz Sarajeva v Stambul (Carigrad). Bila sta lepo opravljena in sta imela celo vrsto bogato natovorjenih konj. Ko vidita plakajočega dečka, se vstavita, ter ga vprašata, zakaj plače.

Osman jima od početka do konca pripoveduje, kaj je vzrok njegovega plača, ter odločno reče, da se ne miali povrtni niti k roditeljem, niti k hodži, pa bilo od njega, kar bilo.

Trgovca se spogledata ter se začneta v turškem jeziku, kojega naš Osman ni razumel, nekaj razgovarjati. Zmislila sta si, da ga v Stambul lahko za drage novce prodata. Vprašata ga tedaj: "Ali hočeš z nama iti, da te peljemo v Stambul?" Kaj nameravata storiti z njim, tega mu nista seveda povedala.

Osman, ki je jedva čakal, da ga povabita, naj gre z njima, odgovori: "Drage volje grem z vama."

Trgovca ga tedaj posadita na konja in tako je naš Osman potoval z njima v Stambul. Na potu se mu je dobro godilo. Trgovca sta bila z njim prijazna, davala sta mu jesti in piti ter sta ga odela s čisto novo obleko.

Ko dospeta trgovca z Osmanom v Stambul, nista imela hitrejšega posla, kot da ga odvedeta na jesir-pazar (trg, kjer se plačuje za gotovimi novci), da ga prodata. Osmanu je utripalo srce od strahu in gorke solze je pretakal, kajti uganil je, kaj se ima z njim zgoditi. Vendar sreča mu je bila naklonjena. Med mnogimi kupei, ki so popraševali po ceni mladega roba, se je našel tudi star mož s častitljivo brado, čigar beli saruk (turban) je pričal, da je mož hadžija (hodočastnik, romar). Bil je bogat trgovec in razen ene hčerice ni imel nikake dece. Želel si je imeti sina, a ker mu žena ni rodila, člen je kupiti si na pazaru mladega dečka, kojega bi odgojil kakor svoje dete. Naš Osman se mu je vrlo dopadal, vpraša tedaj trgovca, koliko zahtevata za njega, a ona mu odgovorita, da 50,000 grošev. Akoravno je bilo to ogromna svota, ni se obotavljaj naš hadžija, temveč drage volje jima je obljubil imenovani denar. S tem je bil tudi pazar gotov, trgovca sta prejela 50,000 grošev, a hadžija je odvedel Osmana na svoj dom in bil ga je vesel, kakor da bi ga bil v dar dobil.

Osmanu se je staršev čustljivost in dobrohotni obraz takoj prikupil, da mu je z veseljem sledil na dom, radujoč se, da ga usoda ni vrgla v pest kakemu krvoloku. Njegova slutnja ga ni prevarila. Hadžija je postopal z Osmanom kakor z rojenim sinom ter ga dal v mekteb, da se izobrazi. Bil pa je tudi Osman vreden te ljubavi: delal je starcu veliko veselja, ker je bil poslušen in marljiv. Kot ostroumno dete pa se je naučil v štirih letih toliko, kakor druga deca v mektebu v desetih ali celo v petnajstih. Na zvršetku nauke vsprejel ga je hadžija v svoj dućan (štacuno), kjer je deset let služil ter delal za vzor in ogledalo vseh trgovskih pomočnikov ter za divno čudo vsej gospodi vezirum, pašam in ostalim kupecem, katerim se je znal s svojo veščino in hitro posluho ter okretnostjo dopasti in udvoriti, tako da so ga vsi radi imeli.

Razume se, da je Osman v teku let odrastel za ženo in vsakdo bi ga bil rad sprejel za zeta. Tudi naš hadžija je začel o tej stvari premišljevati. Osman se mu je bil s svojim ponašanjem, svojo okretnostjo v trgovini, največ pa s svojo udanostjo in ponižnostjo tako priljubil, da je sklenil Osmana priznati ter nanj in na svojo hčer vse svoje imetje prepisati. Tudi Osman se je bil skozi toliko leta hadžijeve hiše tako navadil, da je starca spoštoval in ljubil kakor svojega očeta in da se ni mislil od njega nikdar in nikomur oddvojiti. Ne bi krivo sumili, da je tudi on čutil v srcu nekako nagrenje in gorečo vdanost do lepe in ljubeznive hadžijeve hčerke, po imenu Sadike, katera je po vsem svojem obnašanju kazala, da se ji Osman dopada.

(Pride še.)

Primetni Jimmy.

— Jimmy, — je rekla mati svojemu enajst let staremu sinčku, — kaj pa je postalo iz majhne pogace, katero sem spekla večerjate? Ali si jo snedel?

— Ne, mama, — je odvrnil Jimmy. — Dal sem jo učitelju.

— To je zelo lepo in velikodušno od tebe, Jimmy, — je rekla mati. — Ali jo je učiteljica snedla?

— Mislim, da jo je, — je odvrnil Jimmy. — Danes je ni bilo v šoli.

Cuba bi brez dvoma smatrala nominacijo mokrega kandidata za neprijateljsko dejanje.

Toda s tem paš ni rečeno, da

še čaka na to, da nas do tega

Volitve v Nemčiji so končane. Prinesle so približno to, kar so obetale: okrepitev nemških nacionalcev, nacionalnih liberalcev in neodvisnih, nazadovanje nemških socializmov in demokratov. Ta sprememba se pa ni izvršila v tisti meri, kakor so nekateri pričakovali. Marsikdo je sanjal o uničenju večinskih socializmov, tako da bi bili tu edino neodvisni socialisti ostali kot resna stranka in bi se bila z njihovo zmago vzpostavila enotnost proletarijata. Do tega ni prišlo. Večinski socialisti so precej izgubili, vendar so še močnejši kot neodvisni. In na podlagi različnih drugih volitev v zadnjem času se zdi, da so že doslej padeci svojega nazadovanja ter da nastopa zopet doba njih dviganja.

Vsekakor je ideja absurdna, da bi se dala doseči enotnost nemškega proletarijata s tem, če se neodvisni bore z neobzirnim bojem proti večinski. Nahajamo se samo še pred alternativo: ali razcepljenje in s tem oslajenje nemškega proletarijata do nedolgovnosti ali pa ustvaritev delavne skupnosti med dosedaj sovražnimi brati. Kdor ovira to delovno skupnost, prevzema grozovito odgovornost za stvar proletarijata.

Kako se bo ob teh razmerah postavila bodoča vlada? Tri možnosti se nam zde: ustanovitev čiste delavske vlade obnovitev stare koalicije; in končno tretje predlaga vlade čistemu meščanskemu bloku. Vsaka teh možnosti zadeva največje težkoče. Toda težkoče delavske vlade bi bile komaj večje kakor one obeh drugih alternativ.

Res bi obe veliki socialistični stranki, če bi se združili, ne imeli večine v parlamentu. Da bi manjšina prevzela vlado, sicer nasprotuje zakonom demokracije; toda le navidez. Demokracija le prepušča, da bi se manjšina s silo upirala očitni volji večine. Ne prepušča, da ne bi smela stranka tvoriti ministrstva, ki nima večine, pa ima popolno upanje, da jo dobi, če vodi politiko, ki ustreza potrebam večine ljudstva. Seveda bi bila čista socialistična vlada pod temi pogoji mogoče že prej. Danes so socialisti v celoti slabi, botneji po številu kakor po volitvah lanskega leta. Toda danes vsta obe socialistični stranki, da nobena ne more drugo razbiti. In sistem Noske je premagan. Notranja nasprotstva proti ustanovitvi socialističnega bloka ni treba, da bi bila tako velika kakor prej. Zedinjeni bi pa socialisti bili daleko najmočnejša stranka v narodni skupščini. Če se poslužijo vlade kot glasnika, kakor veleva trenutek, če se odločijo za to, kar je v interesu množice potrebno in pametno, dobe hitro splošno zaupanje, potem se ne bodo upali demokratični in katoliški delavski zastopniki glasovati proti njim. Če bi pa to le storili, potem bi smela socialistična vlada z najboljšim upanjem riskirati tudi nove volitve.

Predpogoj je seveda, kakor že omenjeno, da ima vlada delovni program, ki odgovarja zapovedi trenutka. Kakšna je ta zapoved? To je o tem moramo biti na jasnem in ravnati po tem — žal ne takojšnja izvedba socializma, ampak likvidacija vojne. Grozovita vojna z novimi mirovnimi pogoji entente je sila zrahnila produkcijski proces. Tega spraviti v tek je najnujnejša naloga. Socialistična produkcija se pa ne da izvesti od danes na jutro, to ve vsakdo, ki le nekoliko razume gospodarske stvari.

Takojšnja obnovitev produkcije pomeni torej najprej toliko kot takojšnja obnovitev kapitalistične produkcije. Na tem ne more nič izpremeniti niti najkrepkejša socialistična volja. Proletariat je na boljšem ob evetoč kapitalistični produkciji, kakor pa ob socializmu, ki ne producira dovolj. Komunistično deljenje, oropanja bogatinov, le poveča neproduktivnost in pomanjkanje produktov. Socializem, ki hoče proletarijat osvoboditi, mora več producirati kakor kapitalizem.

Toda s tem paš ni rečeno, da

Kaj sedaj?

Piše Karl Kautsky.

Volitve v Nemčiji so končane. Prinesle so približno to, kar so obetale: okrepitev nemških nacionalcev, nacionalnih liberalcev in neodvisnih, nazadovanje nemških socializmov in demokratov. Ta sprememba se pa ni izvršila v tisti meri, kakor so nekateri pričakovali. Marsikdo je sanjal o uničenju večinskih socializmov, tako da bi bili tu edino neodvisni socialisti ostali kot resna stranka in bi se bila z njihovo zmago vzpostavila enotnost proletarijata. Do tega ni prišlo. Večinski socialisti so precej izgubili, vendar so še močnejši kot neodvisni. In na podlagi različnih drugih volitev v zadnjem času se zdi, da so že doslej padeci svojega nazadovanja ter da nastopa zopet doba njih dviganja.

Vsekakor je ideja absurdna, da bi se dala doseči enotnost nemškega proletarijata s tem, če se neodvisni bore z neobzirnim bojem proti večinski. Nahajamo se samo še pred alternativo: ali razcepljenje in s tem oslajenje nemškega proletarijata do nedolgovnosti ali pa ustvaritev delavne skupnosti med dosedaj sovražnimi brati. Kdor ovira to delovno skupnost, prevzema grozovito odgovornost za stvar proletarijata.

Kako se bo ob teh razmerah postavila bodoča vlada? Tri možnosti se nam zde: ustanovitev čiste delavske vlade obnovitev stare koalicije; in končno tretje predlaga vlade čistemu meščanskemu bloku. Vsaka teh možnosti zadeva največje težkoče. Toda težkoče delavske vlade bi bile komaj večje kakor one obeh drugih alternativ.

Res bi obe veliki socialistični stranki, če bi se združili, ne imeli večine v parlamentu. Da bi manjšina prevzela vlado, sicer nasprotuje zakonom demokracije; toda le navidez. Demokracija le prepušča, da bi se manjšina s silo upirala očitni volji večine. Ne prepušča, da ne bi smela stranka tvoriti ministrstva, ki nima večine, pa ima popolno upanje, da jo dobi, če vodi politiko, ki ustreza potrebam večine ljudstva. Seveda bi bila čista socialistična vlada pod temi pogoji mogoče že prej. Danes so socialisti v celoti slabi, botneji po številu kakor po volitvah lanskega leta. Toda danes vsta obe socialistični stranki, da nobena ne more drugo razbiti. In sistem Noske je premagan. Notranja nasprotstva proti ustanovitvi socialističnega bloka ni treba, da bi bila tako velika kakor prej. Zedinjeni bi pa socialisti bili daleko najmočnejša stranka v narodni skupščini. Če se poslužijo vlade kot glasnika, kakor veleva trenutek, če se odločijo za to, kar je v interesu množice potrebno in pametno, dobe hitro splošno zaupanje, potem se ne bodo upali demokratični in katoliški delavski zastopniki glasovati proti njim. Če bi pa to le storili, potem bi smela socialistična vlada z najboljšim upanjem riskirati tudi nove volitve.

Predpogoj je seveda, kakor že omenjeno, da ima vlada delovni program, ki odgovarja zapovedi trenutka. Kakšna je ta zapoved? To je o tem moramo biti na jasnem in ravnati po tem — žal ne takojšnja izvedba socializma, ampak likvidacija vojne. Grozovita vojna z novimi mirovnimi pogoji entente je sila zrahnila produkcijski proces. Tega spraviti v tek je najnujnejša naloga. Socialistična produkcija se pa ne da izvesti od danes na jutro, to ve vsakdo, ki le nekoliko razume gospodarske stvari.

Takojšnja obnovitev produkcije pomeni torej najprej toliko kot takojšnja obnovitev kapitalistične produkcije. Na tem ne more nič izpremeniti niti najkrepkejša socialistična volja. Proletariat je na boljšem ob evetoč kapitalistični produkciji, kakor pa ob socializmu, ki ne producira dovolj. Komunistično deljenje, oropanja bogatinov, le poveča neproduktivnost in pomanjkanje produktov. Socializem, ki hoče proletarijat osvoboditi, mora več producirati kakor kapitalizem.

Toda s tem paš ni rečeno, da

še čaka na to, da nas do tega

Volitve v Nemčiji so končane. Prinesle so približno to, kar so obetale: okrepitev nemških nacionalcev, nacionalnih liberalcev in neodvisnih, nazadovanje nemških socializmov in demokratov. Ta sprememba se pa ni izvršila v tisti meri, kakor so nekateri pričakovali. Marsikdo je sanjal o uničenju večinskih socializmov, tako da bi bili tu edino neodvisni socialisti ostali kot resna stranka in bi se bila z njihovo zmago vzpostavila enotnost proletarijata. Do tega ni prišlo. Večinski socialisti so precej izgubili, vendar so še močnejši kot neodvisni. In na podlagi različnih drugih volitev v zadnjem času se zdi, da so že doslej padeci svojega nazadovanja ter da nastopa zopet doba njih dviganja.

Vsekakor je ideja absurdna, da bi se dala doseči enotnost nemškega proletarijata s tem, če se neodvisni bore z neobzirnim bojem proti večinski. Nahajamo se samo še pred alternativo: ali razcepljenje in s tem oslajenje nemškega proletarijata do nedolgovnosti ali pa ustvaritev delavne skupnosti med dosedaj sovražnimi brati. Kdor ovira to delovno skupnost, prevzema grozovito odgovornost za stvar proletarijata.

Kako se bo ob teh razmerah postavila bodoča vlada? Tri možnosti se nam zde: ustanovitev čiste delavske vlade obnovitev stare koalicije; in končno tretje predlaga vlade čistemu meščanskemu bloku. Vsaka teh možnosti zadeva največje težkoče. Toda težkoče delavske vlade bi bile komaj večje kakor one obeh drugih alternativ.

Res bi obe veliki socialistični stranki, če bi se združili, ne imeli večine v parlamentu. Da bi manjšina prevzela vlado, sicer nasprotuje zakonom demokracije; toda le navidez. Demokracija le prepušča, da bi se manjšina s silo upirala očitni volji večine. Ne prepušča, da ne bi smela stranka tvoriti ministrstva, ki nima večine, pa ima popolno upanje, da jo dobi, če vodi politiko, ki ustreza potrebam večine ljudstva. Seveda bi bila čista socialistična vlada pod temi pogoji mogoče že prej. Danes so socialisti v celoti slabi, botneji po številu kakor po volitvah lanskega leta. Toda danes vsta obe socialistični stranki, da nobena ne more drugo razbiti. In sistem Noske je premagan. Notranja nasprotstva proti ustanovitvi socialističnega bloka ni treba, da bi bila tako velika kakor prej. Zedinjeni bi pa socialisti bili daleko najmočnejša stranka v narodni skupščini. Če se poslužijo vlade kot glasnika, kakor veleva trenutek, če se odločijo za to, kar je v interesu množice potrebno in pametno, dobe hitro splošno zaupanje, potem se ne bodo upali demokratični in katoliški delavski zastopniki glasovati proti njim. Če bi pa to le storili, potem bi smela socialistična vlada z najboljšim upanjem riskirati tudi nove volitve.

mora socialistična vlada ravnati danes prav tako kakor kapitalistična. Kapitalizem je prav elastična stvar in utegne dobiti najrazličnejše oblike in za proletarijat nikakor ni vseeno, kakšne so te oblike. Na drugi strani pa tudi, če ni mogoča takojšnja socializacija vse produkcije, je vendar cela vrsta produkcijskih panog, v katerih že danes ni le izvedljiva, ampak je celo potrebna v interesu skupne produkcije same.

Socialistična vlada utegne in bo interese proletarijata tudi v kapitalistični produkciji povsem drugače varovala kakor kapitalistična. In ta sama more imeti potrebno energijo, da tam socializira, kjer je v interesu skupnosti potrebno.

Boj proti verižništvu, ki ga mora vlada voditi, more biti uspešen le, če se produkcija v znatni meri poveča. Verižništvo je posledica pomanjkanja produktov. Po kaže se povsod, kjer se pojavi tako pomanjkanje. Francoska grozovlada l. 1793, kakor tudi boljševiški teror sta se zmanjtrudila, napraviti verižništvu konec. Odredbe zoper verižništvo so le pomnožile obrambne stroške verižništva podkupovanje, transportni stroški itd.) in s tem nehoti zvišale cene. V isti meri, kakor raste produkcija, gineva in izgine tudi verižništvo.

Kar pa ne izgine in ne preneha, to je izkoriščanje mas po velikih monopolistih, predvsem tukodokopov. Tu je brezobzirna socializacija že sedaj umestna ne samo v interesu prizadetih delavcev, temveč tudi celokupne družbe. Socializacija premogovnikov ki bi znižala cene premoga in zvečala premogovno produkcijo, bi v veliki meri zvišala prav svo produkcijo. Ravno tako je čas za socializacijo gozdov in latifundij. Za tak delovni program bi bilo prav lahko pridobiti večino prebivalstva, če bi stala za tem programom edinstvena socialna demokracija. Kako pa doseči to edinstvenost?

Ali naj se obnovi stara koalicija, ki je bolehalo vsled svoje notranje in zunanje slabosti in bi na tem bolehalo še v veliko večji meri vsled sedanjega izida volitev? Pod gotovimi razmerami bi bila sicer taka koalicija mogoče, toda, če naj bi v to koalicijo vstopili samo večinski socialisti, bi ubijali sami sebe.

Ostane torej samo še tretja možnost, čista meščanska reakcija. Zdi se, da neodvisni socialisti popolnoma mirno čakajo na to, da dobe ves državni aparat najhujši sovražniki proletarijata v svoje roke. Ali se ne bo je sledov madžarske reakcije? — Protesti zoper beli teror so prav lepa stvar, toda samo protesti so le znak lastne slabosti. Boljše je, če se nasprotniku ne prepusti nobene trdnjave, kakor pa, da se ga celo šp coziva, naj jo zasede, potem pa da se mu očita, češ brezobzirno izrablja zadobljeno moč!

Ravno tak prazne kot protesti so tudi vse rekrimacije, če se do desničarski socialisti krivi ojačenja reakcije. Pa če bi na tem tudi bilo kaj resnice, o čemur pa tu ne bomo razpravljalo, vendar niso napake drugih še nikako jamstvo za to, da ne storiš ti nobene napake.

Seveda se tolažimo, češ, kakor hitro nastopi čisto meščanska reakcijonarna vlada proti proletarijatu, se bo pa proletarijat združil v enotno fronto! Ni dvoma, da bi moglo priti do združenja, toda politična zrelost onih proletarskih plasti v Nemčiji, ki so za združitve merodajne, ni prav nič sijajna. In to dejstvo samo po sebi že pravi, da je združitve potrebna, mi pa da se branimi, storiti kaj pametnega in potrebnega prej, kot pa nas k temu z breami prisilijo šele naši nasprotniki. Na vsak način je umestnejše, da se združimo in tako dobimo moč v svoje roke, kakor pa da pomoremo nasprotnikom do oblasti, da nas šele ti prisilijo k združitvi. Vedno je znak zaostalosti, če se pravočasno na spozna kaj potrebnega, kar bi lahko protovoljno naredili, in se

Volitve v Nemčiji so končane. Prinesle so približno to, kar so obetale: okrepitev nemških nacionalcev, nacionalnih liberalcev in neodvisnih, nazadovanje nemških socializmov in demokratov. Ta sprememba se pa ni izvršila v tisti meri, kakor so nekateri pričakovali. Marsikdo je sanjal o uničenju večinskih socializmov, tako da bi bili tu edino neodvisni socialisti ostali kot resna stranka in bi se bila z njihovo zmago vzpostavila enotnost proletarijata. Do tega ni prišlo. Večinski socialisti so precej izgubili, vendar so še močnejši kot neodvisni. In na podlagi različnih drugih volitev v zadnjem času se zdi, da so že doslej padeci svojega nazadovanja ter da nastopa zopet doba njih dviganja.

Vsekakor je ideja absurdna, da bi se dala doseči enotnost nemškega proletarijata s tem, če se neodvisni bore z neobzirnim bojem proti večinski. Nahajamo se samo še pred alternativo: ali razcepljenje in s tem oslajenje nemškega proletarijata do nedolgovnosti ali pa ustvaritev delavne skupnosti med dosedaj sovražnimi brati. Kdor ovira to delovno skupnost, prevzema grozovito odgovornost za stvar proletarijata.

Kako se bo ob teh razmerah postavila bodoča vlada? Tri možnosti se nam zde: ustanovitev čiste delavske vlade obnovitev stare koalicije; in končno tretje predlaga vlade čistemu meščanskemu bloku. Vsaka teh možnosti zadeva največje težkoče. Toda težkoče delavske vlade bi bile komaj večje kakor one obeh drugih alternativ.

Res bi obe veliki socialistični stranki, če bi se združili, ne imeli večine v parlamentu. Da bi manjšina prevzela vlado, sicer nasprotuje zakonom demokracije; toda le navidez. Demokracija le prepušča, da bi se manjšina s silo upirala očitni volji večine. Ne prepušča, da ne bi smela stranka tvoriti ministrstva, ki nima večine, pa ima popolno upanje, da jo dobi, če vodi politiko, ki ustreza potrebam večine ljudstva. Seveda bi bila čista socialistična vlada pod temi pogoji mogoče že prej. Danes so socialisti v celoti slabi, botneji po številu kakor po volitvah lanskega leta. Toda danes vsta obe socialistični stranki, da nobena ne more drugo razbiti. In sistem Noske je premagan. Notranja nasprotstva proti ustanovitvi socialističnega bloka ni treba, da bi bila tako velika kakor prej. Zedinjeni bi pa socialisti bili daleko najmočnejša stranka v narodni skupščini. Če se poslužijo vlade kot glasnika, kakor veleva trenutek, če se odločijo za to, kar je v interesu množice potrebno in pametno, dobe hitro splošno zaupanje, potem se ne bodo upali demokratični in katoliški delavski zastopniki glasovati proti njim. Če bi pa to le storili, potem bi smela socialistična vlada z najboljšim upanjem riskirati tudi nove volitve.

prisilijo šele vnanji momenti. — Končni učinek bi bil seveda isti, toda koliko nepotrebnih žrtev, ki bi jih zahtevala ta druga pot!

Nemški proletarijat bo ostal na svojem mestu: to je približno! Bati pa se je, da je odkupnina, ki bi jo moral proletarijat in ves nemški narod plačati, da pride do trajne in plododsne državne oblasti, prav zelo velika, in vse to za oblast in moč, ki mu je že sedaj dostopna, samo če prav spozna svoj položaj in se ujedini!

Gompers pravi, da so stavke blagoslov za družbo. To mora biti eden onih zakrinskih blagoslovov.

WSS WSS WSS WSS

ŽENITEV SE PONUJA

dekletu ali pa vdovi stari od 30 do 35 let, četudi z enim otrokom. Jaz sem vdovec star 45 let brez otrok. Imam stalno delo ter zaslužim 10 dolarjev na dan in imam že lep prihranek na banki. Zato se ne oziram na premoženje, pač pa na dobro in vestno gospodinjstvo. Tozadevna pisma, ako mogoče s sliko, katera se na zahtevo vrne, naj se pošljejo pod naslovom: Ženin, c/o Frank Sakser, 6104 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio. (12-14-7)

Začimbe, želišča in najramovrstnejša

ANŽE PITOVI

ALI
ZAVZETJE BASTILE.

(Nadaljevanje.)

TRETJA KNJIGA.

Prvo poglavje.

BILLOT PRIČENJA SPOZNAVATI, DA NI NA REVOLUCIJI
VSE LEPO IN ČISTO.

Bilot, ki se je s Pitovom vred vdeležil vseh slovesa vrednih činov revolucije, je pričel zapaziti, da prihajajo na vrsto drugačne stvari. Ko je prišel zopet k zavesti mu je rekel Pitov:

— Gospod Billot, jaz si želim nazaj v Villers-Cotterets. In vi? — Pojdite, — je rekel, — prav imate.

Sklenil je obiskati Gilberta, ki je stanoval v Versailles ter postal desna roka Necker-ja, ki je zopet vstopil v ministrstvo. Necker je skušal organizirati dobrobit s tem, da je poslopolil bedo.

Kot vedno je Bilotu sledil Pitov.

Oba so povedli v kabinet, v katerem je doktor delal.

— Doktor, — je rekel Bilot, — jaz se vračam na pristavo.

— Zakaj to? — je vprašal Gilbert.

— Ker sovražim Pariz.

— Da, razumem, — je rekel Gilbert hladno. — Vi ste trudni.

— Da, zbit.

— Vi ne ljubite revolucij?

— Rad bi videl, da bi je bilo konec.

Gilbert se je žalostno nasmehnil.

— Saj se je komaj šele pričela.

— Kaj? — je rekel Bilot.

— Ali vas to preseneča, Bilot? — je vprašal Gilbert.

— Preseneča me vaša hladnokrvnost.

— Prijatelj moj, — je vprašal Gilbert, — ali veste, odkod prihaja ta hladnokrvnost?

— Izvirati more le iz nekega prepričanja.

— Popolnoma pravilno.

— In kakšno prepričanje je to?

— Uganite.

— Da se bo vse dobro končalo?

Gilbert se je še bolj žalostno nasmehnil kot prvič.

— Ne, nasprotno, iz prepričanja, da se bo vse slabo končalo.

Bilot je nalahno zakrknil.

Pitov pa je na široko odprl svoje oči. Tako dokazovanje se mu je zdelo malo logično.

— Čujte, — je rekel Bilot, ki se je pri tem popraskal s svojo debelo roko za ušesom. — Meni se zdi, da ne razumem prav.

— Vzemite sto, — je rekel Gilbert, — ter sedite prav blizu mene, tako da naju ne bo nikdo slišal.

Bilot je ubogal.

— In jaz, gospod Gilbert, — je vprašal Pitov, ki je hotel s tem izvedeti, če naj se odstrani.

— Ostani, — je rekel doktor, — kajti mlad si še in lahko čuješ.

— Govorite gospod. Zakaj se bo vse slabo končalo?

— Bilot, ali veste, kaj delam v tem trenutku?

— Vidim, da pišete, a smisla teh vrst ne morem uganiti, ker ne znam čitati.

Pitov je dvignil glavo ter vrgel pogled na papir, ki je ležal pred doktorjem.

— To so številke, — je rekel.

— Da, to so številke. Te številke so obenem uničenje ali pa odrešenje Francije. Jutri bodo tiskane ter zahtevale v palači kralja, v gradovih plemenitašev ter v kočah revežev četrtino vseh dohodkov.

— Kako? — je rekel Bilot.

— Moja uboga teta Angelika, — je mrmral Pitov, — kakšne obraje bo delala!

— Kaj pravite k temu? — je nadaljeval Gilbert. — Če se dela revolucije, jih je treba tudi plačati.

— To je pravilno, — je rekel Bilot junaki. — Pa jih bodo plačali.

— Pri Bogu, — je rekel Gilbert, — vi ste prepričan mož. Vaš odgovor nima ničesar na sebi, kar bi me presenetilo. Oni pa, ki niso prepričani...

— Se bodo upirali, — je rekel Bilot z glasom, ki je kazal, da se bo on upiral, če bodo zahtevali od njega četrtino njegovih dohodkov.

— Torej boj, — je rekel Gilbert.

— A večina je tukaj, da izsili svojo voljo.

— Torej zatiranje.

— Izprva se je oziral Bilot v Gilberta z dvomom, a nato je zasvetilo nekaj v njegovih očeh.

— Počakajte, Bilot, — je rekel doktor. — Jaz vem, kaj mi hočete povedati. Plemenitaši in duhovniki imajo vse, kaj ne?

— To je gotovo. Tudi samostani.

— Samostani?

— Imajo več kot jim je treba.

— To je znano in gotovo, — je mrmral Pitov.

— Plemenitaši ne plačujejo nikakih sorazmernih davkov. Tako plačam jaz kot najemnik dvakrat toliko davkov kot pa trije bratje Charny, naši sosede, ki imajo več kot dvestotisoč liber hodkov.

— Govorite torej, — je nadaljeval Gilbert, — ali ste mnenja, da so plemenitaši in duhovniki manj Francozi kot pa ste vi?

Pitov je našpičil nesa pri teh besedah, ki so takrat zvenele kot krivoverstvo, kajti domoljubje se je merilo po solidarnosti komolcev v ljudski gneči.

— Kaj ne, prijatelj moj, — je rekel Gilbert, — vi ne vrjate, vi ne morete priznati, da so plemenitaši in duhovniki, ki vse požoro, a ne dajo ničesar od sebe, ravno tako dobri patrioti kot vi?

— To je res.

— Zmota, moj dragi, zmota. Še bolj so in to vam hočem dokazati.

— Ha, to zanikam.

— Dam vam zagotovilo, Bilot, da bo tekom treh dni najbolj privilegirani človek v Franciji oni, ki nima ničesar.

— Kako to? — je vprašal najemnik.

— Čujte, Bilot, ti plemenitaši in duhovniki, katere dolžite samoljubja, pričenjajo postati domoljubni, kajti lotila se jim je patriotska mrzlina, ki se širi po celi državi. V tem trenutku se zbirajo kot ovce na robu jarka. Posvetujejo se in najpogumnejši bo skočil preko jutri, pojutranjem ali pa še danes. Za njim pa bodo skočili vsi.

— Kaj mislite s tem, gospod Gilbert?

— S tem mislim, da se bodo odpovedali svojim predpravcem, da bodo oprostili svoje tlačane in da se bodo odpovedali vsem najemninam.

(Dalje prihodnjik.)

Koroške novice

Manifestacijski shod.

Sv. Jakob v Rožu. Nismo bobnali kot Nemci v Celovcu, brez kričeče reklame se je zbralo na trgu pod vaško lipo v Sv. Jakobu v Rožu okrog 3000 zavednih Rožanov obojega spola. Spominjali smo se majske deklaracije, praznovali obletnico našega osvobodjenja in pod vaško lipo prisegli večno zvestobo naši edini pravi domovini Jugoslaviji. Vrlo vdeležbo je izkazala domača občina, izenadili so nas z jezdecem na čelu številni okrašeni vozovi iz Loč, Ledenice, Rožaka in drugih krajev zgorajne Rože. Priznani govorniki in narodni bojovniki Hochmüller, župnik Ražun in Atnuš, dr. Čemer, rojak Špicer in domači župan Maier so nam vzbudili spomine na stoletno nemško suženjstvo. Danes kot prosti državljani se le še kakor v sanjah spominjamo onih žalostnih časov. Ne želimo si jih zopet, vse nemške vabe ne bodo izdale nič, naša armada je močna in trdna in bo na dan glasovanja dokazala svetu, Nemcem in našim izdajcem, da je Rož bil in bo slovenski. Domači pevci, mladi, toda izborni pevski zbor iz Podgorji, pevci iz Bač in Loč ter narodna godba iz Loč so nam pokazali lepoto naše slovenske pesmi. Dolgo po zaključitvi tabora je polnoštevilno vztrajala množica pod lipo, v petju so si podajali bratje in sestre roke v znak nerazdružljive zvestobe do naše Jugoslavije. Na pristojno mesto so se poslale naslednje enodušne sprejete resolucije: 1. Koroški Slovenci-volilci, nad 2000 mož in žen, zbranih na javnem ljudskem manifestacijskem shodu v Sv. Jakobu v Rožu dne 16. maja, spominjajo se obletnice našega osvobodjenja izpod stoletnega suženjskega jarma, slovesno prisevamo, da je naša edina domovina, ponosna, svobodna Jugoslavija. Vsi kot en mož in ena žena bomo glasovali na dan plebiscita za edinstveno državo SHS. 2. Pri tej priliki prosimo naše oblasti, da zahtevamo od njih, da se ravna z našimi nasprotniki na tukajšnjem ozemlju tako, kakor ravna z nemške oblasti in nemški zagrzenci z našinci v coni B.

Primorski vojaki so odšli domov.

Iz Tinj poročajo: Dne 19. maja so nas zapustili vojaki primorskega pešpolka, ki so bili nastanjeni v Kreucrovem gradu in v sosednjih vaseh. S svojim mirnim in poštenim vedenjem so se nam prikupili tako častniki kakor moštvo. Posebno pa smo vzljubili njihovega poveljnika kapitana Decaneva. S svojim finim in obenem ljudomilim nastopom si je osvojil srca priprostega ljudstva, saj se je prijazno razgovarjal tudi z najbolj priprostim človekom, kakor tudi srea inteligence.

Poroka.

Iz Guštanja pišejo: Znani lovec Luka Zupančič pd. Vrhnjak s Se-lovca je imel tokrat posebno srečo: dobil je Polančevu Liziko, pa jo je pripeljal 17. maja naravnost pred oltar župnijske cerkve, kjer ji je še enkrat povedal, da je noče nikdar izpustiti, dokler bo živel. Čudno! Lizika ni bila nič huda, pa mu je — malo sramežljivo seveda — a vendar odločno povedala, da mu kar ne mara usteči, pri njem bo, dokler ju smrt ne loči. Vrhnjakove in Lizikine sreče so se veselili brhki slovenski svatje pri Zg. Lečniku menda dva dni.

Od celovških Nemcev plačani agitatorji v Velikovecu so:

Jožef Wernig, mesečno 1200 K, Kowacz Anton, mesečno 1200 K, Rabitsch Hans, mesečno 600 K — no, saj še drugod kaj zasluži. Na dalje so plačani in stoje v službi nemške propagande: Cihlo Doro-teja, bivši okrajni šolski nadzor-nik Socher, Polaschek jun., baje tudi Medved, Alojzij Knötnner, Severin Wernig, Johana Buch-leitner. Pri propagandi so še zaposleni: Wertshnig iz Riečina in Jernej Jožef, hlapec pri Plešiv-niku. V službi nemške propagan-de še stojijo: Kuscher, sin mizar-ja Kuscherja v celovškem pred-mestju, oba sinova brivca Werni-ja in Franc Kichel iz Mlinskega grabna. Ti tiči so dobro znani!

Smrtna kosa.

Iz Libuči pri Pišerku. Dne 22. maja smo položili v Libuči k zidaniemu počitku šumitarjevo ma-

ter M. Linhart. Bila je vzor prave krščanske matere, ki je posvetila vse svoje zmožnosti dobri vzgoji svojih otrok.

S Tolstega vrha pišejo: Smrt je stopila dne 24. maja v Čuzla-kovo hišo ter pobrala gospodinjjo samo Magdaleno Čebul v dobi 45 let. Težka, neozdravljiva bolezen je že dalje časa oklepala rajno na postelji ter ji slednjič za vse-lej pretregala nit življenja. Pogreb je pokazal, kako priljubljena je bila rajna Čuzlakova mati pri so-sedih in znanih. Zapuščala razža-loščenega moža in še bolj žalostne rejenke in rejenice. Vzgojila je v materni ljubezni več ubožnih o-trok ter jih vzela za svoje.

Iz poštne službe.

Za poštarja v Guštanju je ime-novan poštni odpravnik Jos. Ker-mek pri Sv. Benediktu v Slov. go-ricah. — Poštar Franc Fludernik je premeščen od poštne urada Črna pri Prevaljah k poštne-mu uradu Sinča vea.

Nov živinozdravnik.

Veterinar Kulterer iz Grabšta-nja je napravil v Brnu na Čiško-slovaškem izpit za živinozdravni-ka. Želeli je, da bi izvrševal pra-kso med koroškimi Slovenci. Ta-ko prihaja naša slovenska akade-mična mladina polagoma v domo-vino. Naj kmalu sledijo še drugi!

Smrtna kosa.

Iz St. Ruperta pri Velikovecu. Umrla je po dolgem, zelo potrpe-ljivo prenašanem trpljenju Mie-ka Mesner, kmečka hči pd. Skraj-nikova v Mrzlivodi v starosti 31 let. Pokojnica je bila vzorna slo-venska deklica. Nastopala je kot spretna govornica in igralka pri raznih prireditvah in v izobraže-valnem društvu v Velikovecu in je bila tudi ves čas cerkvena pevka. Njen sijajni pogreb je pričal, ka-ko je bila splošno čislana. V slo-vo ji je govoril domači g. župnik, cerkveni zbor pa je zapel ginlji-vo žalostinko.

Poroki.

Iz Guštanja. Poročil se je kmet-ski sin Gregor Resar pd. Spodnji Lečnikov z vrljo mladenko Anico Novak pd. Jakobovo. Nevesti je lansko jesen umrla mati, oče pa je med pogrešanimi vojaki.

Iz Koprivne. Ustmeno pogodbo sta sklenila pred domačim župni-kom Ivanom Hojnikom in dvema pričama Mihom Kačnikom, posest-nikom in načelnikom narodnega odbora v Škocijanu, ter Urbanom Potočnikom, cerkvenim ključar-jem v Koprivni, Šimen Mohor, posestnik v Škocijanu, in gđ. Re-zika Logar, posestnica Brodniko-ve kmetije v Koprivni, da se bo sta ljubila in podpirala do smrti. Odlična družba iz Škocijana je prihitela s Šimenom, da nam od-vede lepo Reziko, ki smo jo spo-štovali zaradi njenih naravnih vr-lin, velike nadarjenosti in izred-ne prikupljivosti. Res škoda se nam zdi tako idealnega narodne-ga dekleta, da ni ostala v doma-čem kraju, kjer bi kot gospodi-nja veliko dobrega mogla storiti v prosep slovenskega ljudstva.

V slovenske roke je prišla

Wertheimova restavracija ob Klo-pinjskem jezeru. Kupil jo je vele-tržec Drufovka iz Ljubljane, ki je pred vojno bil v Gorici. — Vilo na severnem bregu Klopinskega jezera je kupil slovenski advokat dr. Ferfolja iz Trsta.

Iščem svoja prijatelja JOHNA ORAZEM in VALENTINA MARGON. Oba sta doma iz va-si Traje pri St. Petru na Krasu. Valentin Margon ima pismo iz starega kraja tukaj in za Ora-zema bi rad zvedel, ker sva si bila dobra prijatelja. Cenjene rojake prosim, ako kateri vse za njune naslove, da mi ju nazna-ni, za kar bom vsakemu hvale-žen, ali se naj pa sama oglasita svojemu prijatelju: Tony Tom-šič, 712 E. 159. St., Cleveland, Ohio. (9-12-7)

LISTNICA UREDNIŠTVA.

"Pisrvedovalce". — Glasom borzne kvotacije z dne 9. julija bi značalo 800.000 francoskih frankov \$6722.70.

Moj brat Ciril Pajer se je letos poročil v Kranju; njegova so-proga je doma iz St. Jurja pri Kranju. Njen oče se nahaja ne-kje v New Yorku, za katerega naslov bi rad zvedel spodaj podpisani. Ime soproge mojega brata in njenega očeta mi ni znano. — Valentine Pajer, 350 So. 3rd St., Brooklyn, N. Y. (10-13-7)

SUHO GROZDJE

Importirano iz starega kraja

22 centov funt.

Boksa 50 funtov \$11.00

Posebne cene na veliko.

BALKAN IMPORTING CO

51-53 Cherry Street

New York, N. Y.

Z naročilom pošljite \$3. v naprej.

Zdravim samo moške.

Dr. Koler je najstarejši slovenski zdravnik, specializist v Pitts-burghu in ima 25-letno izkušnjo v zdravljenju moških bolezni.

Zastupljanje krvi zdravim s stovitim 604, ki ga je izumil profesor dr. Ehrlich. Absolutno nepoškodljivo in močeno po telesu, v grlu, ako vam napadajo kašelj, vse boli v kosteh, pridite in ščitite vam bomo krt. Nikakor ne čakajte, kajti ta bolezen se po-nem naprej.

Vas izločevanje iz ščene in izprizanje vode zdravim po naj-novejši metodi in v kolikor ne-čete kratkem času. Kadar opo-mate, daimate več moške moči, ne čakajte, temveč pridite in vrnil vam bomo moško moč. Kilo zdravim v 25 urah bota operacije.

Bolezni v mehurju, od 30-ear prihajajo bolezni v križi in križi, palenje pri mokrenju in ostale bolezni se vrste zdravim s največjo gotovostjo.

Nevarnost, izguba, bol. kosa, oklino, blaj, škrofito in druge bolezni ki nastanejo vsled nečiste krvi, zdravim v kratkem času, da ni treba ločiti.

Uradne ure: V ponedeljek, srede in petek od 8. zjutraj do 2. po-poldne. V torek, četrtek in soboto od 8. zjutraj do 2. popoldne. V nedeljo do 2. popoldne.

Po pošti ne delujem. Pridite osebno. Ne poslabšajte tme in števila.

Dr. KOLER 638 PENN AVE., Pittsburgh

PENNA

Najstarejši in največji slov. dnevnik v Združ državah

"GLAS NARODA"

(Glasilo J. S. K. J.)

Novice iz vseh delov sveta, dopisi iz slovenskih naselbin, novice iz starega kraja, članki politični, gospodarski, izvirna poročila iz starega kraja, črtice, povesti, roman, šaljivo satirična kolona Peter Zgaga vsak dan razven nedelj in praznikov.

STANE:

Za vse leto	-	-	-	\$6.00
za pol leta	-	-	-	\$3.50
za mesto New York za vse leto	-	-	-	\$7.00

Najmodernejšje vrejena
TISKARNA

Vabila, okrožnice, plakati, koverta, pisemski papir, itd.

Točno in po najnižjih cenah.

Slovenic Publishing Company,
82 Cortlandt Street. New York City.